

Motion till riksdagen 2009/10:Ub260

av **Rossana Dinamarca m.fl. (v)**

Modersmål

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att elever som har varit kort tid i Sverige ska ha rätt till ämnesundervisning på sitt modersmål.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förstärka barns rätt till modersmålsstöd i förskolan.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lärare i modersmål ska vara behöriga.

2 Inledning

En viktig utgångspunkt för all inläring utgörs av goda kunskaper i modersmålet. Därför måste modersmålet i förskola och skola stärkas. I dag finns också en växande grupp av barn som är födda i Sverige och som har flera modersmål inklusive svenska. För dessa barn är modersmålsstödet också viktigt, vi ska möjliggöra flerspråkighet tidigt i åldrarna, det gör inte bara barn smartare utan har också betydelse för den personliga identiteten och för den intellektuella och emotionella utvecklingen.

Lärande är starkt förknippat med modersmålet och att befästa kunskaper i det egna språket är en väg till att lära också på svenska. Ämnet har därför det viktiga uppdraget att stödja eleverna i deras kunskapsutveckling.

3 Bakgrund

Andelen barn som får modersmålsstöd i förskolan har sjunkit drastiskt sedan 1980-talet då cirka 60 procent av barnen med fler språk än svenska fick modersmålsstöd. År 2008 var siffran nere i 18 procent. Bara en fjärdedel av

Fel! Okänt namn på

kommunerna erbjuder modersmålsstöd vilket innebär att knappt vart femte barn med fler språk än svenska får stödet. Också i grundskolan har vi sett en nedgång av elever som får modersmålsundervisning, bara dryga 53 procent deltog läsåret 2008/09 i undervisning. Detta bör sättas i relation till att nästan 40 procent av eleverna med utländsk bakgrund inte nådde målen i årskurs 9 läsåret 2007/08. Den främsta anledningen till detta är att eleverna varit kort tid i Sverige. På individuella programmet har 42 procent av eleverna utländsk bakgrund. Många av dessa elever hade antagligen inte behövt gå IV om de fått den undervisning i modersmål de har rätt till. Vi anser att de elever som varit kort tid i Sverige också ska ha rätt till ämnesundervisning på sitt modersmål. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

4 Modersmålsstöd i förskolan

Omkring 73 500 barn (17 procent) i förskolan talar ett eller fler språk än svenska. Det är allvarligt att modersmålsstödet inte prioriteras trots att forskning visar att barn med utländsk bakgrund som har goda kunskaper i sitt förstaspråk och god kännedom om sin bakgrund och som vistas i flerspråkliga miljöer har bättre möjligheter att lära sig svenska, men även att utveckla färdigheter inom andra områden. Särskilt viktigt är stödet för de yngsta barnen, som är i färd med att utveckla språk och identitet. Flerspråkighet är också en fördel för barnet genom att det ger möjlighet att prata direkt med för barnet viktiga personer som exempelvis släkt som inte talar svenska, men är också en tillgång för samhället.

I läroplanen för förskolan (Lpfö 98) står:

Förskolan skall lägga stor vikt vid att stimulera varje barns språkutveckling och uppmuntra och ta tillvara barnets nyfikenhet och intresse för den skriftspråkliga världen. Barn med utländsk bakgrund som utvecklar sitt modersmål får bättre möjligheter att lära sig svenska och även utveckla kunskaper inom andra områden. Förskolan ska medverka till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att både utveckla det svenska språket och sitt modersmål.

I samma läroplan anges också att förskolan kan bidra till att barn som tillhör de nationella minoriteterna och barn med utländsk bakgrund får stöd att utveckla en flerkulturell tillhörighet. Men verklighetens drastiska minskning av modersmålsstödet visar att detta inte räcker. Sedan Sverige ratificerade konventionerna om nationella minoriteter och minoritetsspråk har modersmålsundervisningen för dessa barn nära nog försvunnit. Detta är ett allvarligt misslyckande.

Ett sätt att underlätta för förskolan att ge barn modersmålsstöd är att anställa mer personal så att mer tid kan ägnas åt varje barn. Mer personal i förskolan är emellertid inte en tillräcklig åtgärd för att stärka modersmålsstödet i förskolan. Vänsterpartiet vill därför stärka barns rätt till modersmålsstöd genom att ändra skrivningarna i läroplanen för förskolan till en bindande skrivning så att kommunerna och förskolorna blir skyldiga att erbjuda moders-

Fel! Okänt namn på

målsstöd. Det bör också följas upp i kvalitetsredovisningarna. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

5 Utbildade lärare

Knappt hälften av de 2 700 tjänstgörande modersmåslärarna i grundskolan har en pedagogisk högskoleexamen. För oss är det ett självklart krav att det ska vara behöriga lärare i skolan och det ska givetvis även gälla för dem som undervisar i modersmål. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 30 september 2009

Rossana Dinamarca (v)

Siv Holma (v)

Elina Linna (v)

Lena Olsson (v)

Amineh Kakabaveh (v)

Eva Olofsson (v)